

Vergaderjaar 2024–2025

36 625 XII **Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (XII) voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 2 **MEMORIE VAN TOELICHTING**

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
2.2	Overzicht Coronamaatregelen	8
3	Beleidsartikelen	9
3.1	Artikel 11 Integraal Waterbeleid	9
3.2	Artikel 13 Bodem en Ondergrond	11
3.3	Artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid	13
3.4	Artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor	16
3.5	Artikel 17 Luchtvaart	19
3.6	Artikel 18 Scheepvaart en Havens	21
3.7	Artikel 19 Internationaal Beleid	23
3.8	Artikel 20 Lucht en Geluid	24
3.9	Artikel 21 Circulaire economie	26
3.10	Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's	28
3.11	Artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie	30
3.12	Artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport	31
3.13	Artikel 25 Brede Doeluitkering	33
3.14	Artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen	34
4	Niet-beleidsartikelen	35
4.1	Artikel 97 Algemeen Kerndepartement	35
4.2	Artikel 98 Apparaat Kerndepartement	37
4.3	Artikel 99 Nog onverdeeld	41
5	Agentschappen	42
5.1	Agentschap Rijkswaterstaat	42
5.2	Agentschap Koninklijk Nederlands Metereologisch Instituut	47

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (XII);
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

B. Madlener

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De opzet en structuur van de onderliggende begroting voor Hoofdstuk XII is gebaseerd op de [rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën](#). In de Rijksbegrotingsvoorschriften 2024 zijn onderstaande uniforme ondergrenzen opgenomen, welke worden gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties op het niveau van financieel instrument.

Tabel 1 Norm bij toe te lichten verschillen		
Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatie vraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd:

1. In de [begrotings\(wet\)staat](#) zijn de wijzigingen op de begrotingsstaat van het jaar 2024 voor de begroting van Infrastructuur en Waterstaat (XII) opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld bij deze Tweede suppletoire begroting.
2. In het overzicht in paragraaf [2.1 Overzicht belangrijk uitgaven- en ontvangstenmutaties](#) zijn de belangrijkste mutaties opgenomen, die op hoofdlijnen inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting 2024 (Kamerstukken II 2023-2024, [36 410 XII, nr 1](#)). Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.
3. In de artikelgewijze toelichting in paragraaf [3 Beleidsartikelen](#) en paragraaf [4 Niet-beleidsartikelen](#) zijn in de tabellen de budgettaire gevolgen van beleid de mutaties in de Tweede suppletoire begroting 2024 opgenomen ten opzichte van de reeds in de aan uw Kamer voorgelegde Suppletoire Begroting September 2024 (Kamerstukken II 2024-2025, [36 613 XII, nr 1](#)). De begrotingsmutaties van de najaarsnota worden toegelicht op basis van bovengenoemde staffel.
4. In paragraaf [5 Agentschappen](#) staan de aanpassingen in de exploitatie- en kasstroomoverzichten van de agentschappen waarbij sprake is van cumulatieve mutaties (in totaal) groter dan 5% van de oorspronkelijk vastgestelde begroting of cumulatieve mutaties (in totaal) groter dan € 20 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

De onderstaande tabellen geven de belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties van de tweede suppletoire begroting 2024 weer. In paragraaf 3 Beleidsartikelen en paragraaf 4 Niet-beleidsartikelen is een meer gedetailleerd overzicht van de mutaties per artikel te vinden.

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2024 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)		
	Artikelnummer	Uitgaven 2024
Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW's en amendementen) 2024		14.125.852
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Overboekingen Ministeries	Divers	– 155.486
- Waarvan met MF en DF	26	– 132.803
2) Overboekingen HXII/Fondsen	26	– 34.961
- waarvan met MF	Divers	36.588
- waarvan met DF	Divers	– 1.627
3) NGF Zero Emissie Services	18	– 11.095
4) NGF Groeiplan Watertechnologie	11	– 7.709
5) Meevallers Klimaatfonds	21 en 97	– 2.959
6) Overige mutaties	Divers	2.333
Stand 2e suppletoire begroting 2024		13.950.936

Toelichting

1. Overboekingen ministeries

Dit betreft de overboekingen van en naar andere begrotingshoofdstukken binnen de Rijksbegroting, met HXII, het MF of het DF. Per saldo wordt € 155,5 miljoen overgeboekt van het Ministerie van IenW naar andere begrotingshoofdstukken.

- Er wordt per saldo – € 132,8 miljoen overgeboekt vanuit het MF en het DF naar andere departementen. Deze boekingen lopen via het voedingsartikel 26 op HXII. Het betreft met name de overboekingen van het MF naar het BTW-compensatiefonds voor de BTW-afdrachten, en zijn voornamelijk voor de woningbouwmiddelen korte termijn van – € 65,2 miljoen, voor de mobiliteitspakketten van – € 53,6 miljoen, voor de tijdelijke stimuleringsregeling Slim, Veilig, Doelmatig en Duurzaam gebruik van Mobiliteitsinfrastructuur 2023 – 2027 van diverse provincies en gemeentes van in totaal – € 7,2 miljoen, en voor de beschikking Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO) bij spoorzone Rijen van – € 3,6 miljoen.
- Van de resterende overboekingen tussen Hoofdstuk XII en andere begrotingshoofdstukken gaat per saldo – € 22,7 miljoen naar andere begrotingen. Het betreft met name de overboekingen voor het Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur (PBNI) van in totaal – € 13,5. In het voorjaar 2023 is budget vrijgemaakt voor het programma bescherming Noordzee Infrastructuur (PBNI), zoals voorgesteld in de Kamerbrief 2022-2023 33 450 nr 118. IenW coördineert dit programma, maar een deel van de projecten wordt uitgevoerd door KGG, EZ en DEF. De overboekingen voor PBNI gaan voornamelijk naar DEF van in totaal – € 12,8, en betreft voornamelijk voor het deel van 2024 voor het inhuren van een patrouilleschip gedurende twee jaar van € 5,0 miljoen, de investering in satellietcapaciteit van € 5,0 miljoen, en de € 2,5 miljoen voor het uitvoeren van een nulmeting van de kritische infrastructuur op de Noordzee. Naast de overboekingen voor PBNI vindt er

ook een overboeking plaats naar het Gemeentefonds van – € 3,4 miljoen voor de eenmalige compensatie voor werkzaamheden voor het Register Externe Veiligheidsrisico's.

2. Overboeking HXII/Fondsen

Per saldo is € 35,0 miljoen overgeboekt vanuit het Mobiliteitsfonds en Deltafonds naar HXII, waarvan € 36,6 miljoen van het Mobiliteitsfonds naar HXII is overgeboekt en € 1,6 miljoen van HXII naar het Deltafonds. Het gaat met name om:

- Een overboeking van het Mobiliteitsfonds naar HXII artikel 16 van € 29,4 miljoen voor de beschikking Decentraal Spoor 2024. IenW levert voor de dekking van het exploitatie- of beheertekort van de betreffende decentrale spoor- en tramdiensten een bijdrage. Het betreffen Specifieke Uitkeringen voor vier provincies, namelijk Overijssel, Drenthe, Limburg en Utrecht.
- Een overboeking van het Mobiliteitsfonds naar HXII artikel 14 van € 5,0 miljoen voor een bijdrage aan de RDW voor de verplaatsing van het Mobiliteit en Infrastructuur Testcentrum (MITC), een testcentrum om nieuwe voertuigfunctionaliteiten te testen, naar Marknesse door de uitbreiding van de luchthaven.
- Een overboeking van het Mobiliteitsfonds naar HXII artikel 14 van € 3,0 miljoen voor de bijdrage aan de RDW en betreft de kosten voor de uitvoeringstoets voor de Automated Driving Systems (ADS).
- Een overboeking van het Mobiliteitsfonds naar HXII artikel 14 van € 2,9 miljoen voor de bijdrage aan de RDW voor de voorbereiding van de uitvoeringstoets voor Automated Lane Keeping Systems (ALKS). Dit is Europese regelgeving, dat bekend staat als R157.
- Een overboeking van HXII artikel 14 naar het Mobiliteitsfonds van € 1,1 miljoen voor de implementatie van het beleid voor het programma Verzorgingsplaatsen van de Toekomst.
- Een overboeking van HXII artikel 14 naar het Mobiliteitsfonds van € 1,0 miljoen voor de ontwikkeling en het beheer van het toegangspunt Data Laad- en tankpunten beleggen bij het Nationaal Dataportaal Wegverkeer (NDW).
- Een overboeking naar het Deltafonds van € 1,4 miljoen van HXII van met name artikel 11 van € 0,7 miljoen, artikel 13 van € 0,5 miljoen, en artikel 97 van € 0,2 miljoen voor de aanvulling van de beschikking voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma 2024 van Deltares. Het onderzoeksprogramma 2024 is onderdeel van de [Subsidieregeling Instituten Toegepast Onderzoek](#) (SITO-regeling), dat twee keer per jaar wordt herijkt en op DF wordt verantwoord.

3. NGF Zero Emissie Services

Als gevolg van nieuwe inzichten in de prognose voor de subsidie NGF Zero Emissie Services voor 2024 wordt er dit jaar – € 11,1 miljoen minder uitgegeven en worden met de tweede suppletoire begroting teruggegeven aan het generale beeld. Deze middelen zullen in de eerste suppletoire begroting in 2025 weer opgevraagd worden via de 100% eindejaarsmarge op de NGF-middelen.

4. NGF Groeiplan Watertechnologie

Vanwege een vertraging bij de openstelling en beoordeling van de aanvragen voor de NGF Groeiplan Watertechnologie subsidies, worden de beschikbare middelen met de tweede suppletoire begroting teruggegeven aan het generale beeld. Deze middelen zullen in de eerste suppletoire

begroting in 2025 weer opgevraagd worden via de 100% eindejaarsmarge op de NGF-middelen. Ook de voucherregeling zal volgend jaar in werking treden. Het betreft in totaal € 7,4 miljoen.

5. Meevallers Klimaatfonds

Er zijn twee meevallers op het Klimaatfonds van in totaal € 3,0 miljoen en komt door een lager aantal aanvragen op de subsidieregeling Omschakeling en vewerking Cirulaire Plastics van € 2,6 miljoen en een vertraging van werkzaamheden voor de ANVS voor de nieuwe kerncentrales van € 0,4 miljoen. Deze middelen worden met de tweede suppletoire begroting teruggegeven aan het generale beeld. Deze middelen zullen in de eerste suppletoire begroting in 2025 weer opgevraagd worden via de 100% eindejaarsmarge op de KF-middelen.

6. Overige mutaties

Dit betreffen de overige mutaties op de begroting, waaronder diverse meevallers van de verschillende artikelen. Deze meevallers worden met name ingezet voor de naheffing voor de Werkkostenregeling (WKR-kosten) van € 5,1 miljoen en de hogere kosten voor het Masterplan de Bilt voor de verhuizing van de archieven van het KNMI van € 4,2 miljoen.

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2024 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2024
Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW's en amendementen) 2024		78.063
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Desaldering BZ bijdrage Vernieuwing SAP		1800
2) Overige mutaties	Divers	578
Stand 2e suppletoire begroting 2024		80.441

Toelichting

1. Bijdrage Vernieuwing SAP

Dit betreft de ontvangsten van € 1,8 miljoen voor het aandeel van BZ voor de vernieuwing van het SAP systeem.

2.2 Overzicht Coronamaatregelen

Tabel 4 Coronamaatregelen op de IenW-begroting (bedragen x € 1 miljoen.)

Art.	Naam maatregel/regeling	Bedrag verplichtingen 2024	Bedrag uitgaven 2024	Bedrag ontvangsten 2024	Vindplaats
16	Beschikbaarheidsvergoeding OV	11.674	11.356	46.584	Kamerstuk II, 35 748, nr. 1, 35 804, nr. 1, 23 645, nr. 755, 35 925, nr. 14, 35 925, nr. 71
22	Tegemoetkoming vuurwerkbranche	260	260	0	Kamerstuk II, 35 781, nr. 1, 35 925, nr. 14, 36 038, nr. 1, 35 924, nr. 14
97 en 98	COVID-testen reizigers	1.048	3.316	0	Kamerstuk II, 35 864, nr. 1, 35 925, nr. 71
Totaal		12.982	14.932	46.584	

Toelichting

Beschikbaarheidsvergoeding OV

Dit betreft een beschikbaarheidsvergoeding voor het openbaar vervoer (BVOV). De vergoeding is bestemd om de beschikbaarheid van het openbaar vervoer tijdens de COVID-19-crisis te kunnen borgen.

Bij de tweede suppletoire begroting 2024 heeft een overboeking van artikel 16 naar artikel 98 externe inhuur van € 0,9 miljoen plaatsgevonden, voor de inhuur van adviseurs die ondersteunende diensten verrichten ter ondersteuning bij de uitvoering van de BVOV.

Tegemoetkoming vuurwerkbranche

Dit betreft de middelen in verband met de tijdelijke subsidieregelingen voor de detailhandel en importeurs/distributeurs, die als doel hebben om de vuurwerkbranche tegemoet te komen in de extra kosten die zij maakt vanwege het vuurwerkverbod en voor de extra opslag en transport voor het F2-vuurwerk dat voor de jaarwisseling 2021 – 2022 niet verkocht mocht worden.

De budgetten voor de tegemoetkoming vuurwerkbranche zijn niet aangepast bij deze tweede suppletoire begroting.

COVID-testen reizigers

Dit betreft de middelen voor het COVID-testen voor reizigers, inclusief uitvoeringskosten. Er zijn nog een aantal facturen die betaald moeten worden in 2024. De reden hiervoor is dat de controle van de facturen van de testaanbieders meer tijd kost dan verwacht. Dit is nodig om er voor te zorgen dat de rechtmatigheid van de betaalde kosten gewaarborgd blijft.

De budgetten voor de COVID-testen reizigers zijn niet aangepast bij deze tweede suppletoire begroting.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 11 Integraal Waterbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid Artikel 11 Integraal Waterbeleid (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	Verplichtingen	223.040	– 23.621	199.419
	Uitgaven	82.861	– 10.307	72.554
11.1	Algemeen waterbeleid	56.117	– 726	55.391
	Opdrachten	12.853	– 1.621	11.232
	Partners voor Water (HGIS)	6.448	0	6.448
	Overige HGIS opdrachten	1.554	0	1.554
	Regie Innovatie	965	– 207	758
	Overige opdrachten	3.886	– 1.414	2.472
	Subsidies (regelingen)	21.574	50	21.624
	Overige HGIS subsidies	6.898	0	6.898
	Partners voor Water 5 (HGIS)	4.000	0	4.000
	NGF NL2120	9.583	0	9.583
	Overige subsidies	1.093	50	1.143
	Bijdrage aan agentschappen	17.141	221	17.362
	Bijdrage aan agentschap RWS	16.501	60	16.561
	Bijdrage aan agentschap KNMI	640	161	801
	Bijdrage aan medeoverheden	3.384	– 311	3.073
	NGF NL2120	2.984	0	2.984
	Overige bijdragen	400	– 311	89
	Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	1.165	935	2.100
	Overige bijdragen	1.165	935	2.100
11.2	Waterveiligheid	2.432	– 999	1.433
	Opdrachten	2.432	– 999	1.433
	Waterveiligheid	2.225	– 999	1.226
	Overige opdrachten	207	0	207
11.3	Grote oppervlaktewateren	895	– 138	757
	Opdrachten	895	– 138	757
	RWS Zuid-Westelijke Delta	425	0	425
	Overige opdrachten	470	– 138	332
11.4	Waterkwaliteit	23.417	– 8.444	14.973
	Opdrachten	6.462	– 408	6.054
	Waarvan RWS (BOA)	0	50	50
	Noordzee en oceanen	2.118	– 173	1.945
	Overige opdrachten	4.344	– 285	4.059
	Subsidies (regelingen)	14.652	– 7.794	6.858
	NGF GPWT	13.440	– 7.709	5.731
	Overige subsidies	1.212	– 85	1.127
	Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	2.303	– 242	2.061
	Overige bijdragen	2.303	– 242	2.061
	Ontvangsten	250	0	250

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingenbudget met € 23,6 miljoen wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte mutaties en:

- NGF Groeiplanwatertechnologie verplichtingschuif: De verplichtingen voor pilot- en demonstratie projecten (- € 26,9 miljoen) kunnen pas later vastgelegd worden, omdat er vertraging is opgetreden bij de openstelling van de subsidieregeling en het beoordelen van de subsidieaanvragen. Het budget wordt met de tweede suppletoire begroting teruggegeven aan het generale beeld en in de eerste suppletoire begroting 2025 weer opgevraagd via de 100% eindejaarsmarge op de NGF-middelen.
- Blue Deal HGIS verplichtingschuif: Vanwege een administratieve correctie wordt de aangegane verplichting richting het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor € 7,0 miljoen in 2024 vastgelegd. Deze verplichtingenruimte komt voor € 6,0 miljoen uit de jaren 2025-2027 en voor € 1,0 miljoen uit opdrachten en internationale bijdragen.

Uitgaven

1 Algemeen Waterbeleid

De uitgavemutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

2 Waterveiligheid

De uitgavemutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

3 Grote oppervlaktewateren

De uitgavemutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

4 Waterkwaliteit

Subsidies

Per saldo is het budget voor subsidies in 2024 met – € 7,8 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- NGF Groeiplan Watertechnologie kasschuif: Er wordt voor – € 7,7 miljoen met de tweede suppletoire begroting teruggegeven aan het generale beeld en dit zal in de eerste suppletoire begroting in 2025 weer opgevraagd worden via de 100% eindejaarsmarge op de NGF-middelen. Door de vertraging in het openstellen van de subsidieregeling (onderdeel van het NGF project) worden de verplichtingen later vastgelegd en de kas later uitgegeven.
- Het restant wordt verklaard door diverse kleine mutaties (-€ 0,1 miljoen).

Ontvangsten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.2 Artikel 13 Bodem en Ondergrond

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 Bodem en Ondergrond (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen		206.770	– 7.105	199.665
Uitgaven		140.585	– 38	140.547
13.4 Ruimtegebruik bodem		140.585	– 38	140.547
<i>Opdrachten</i>		22.991	– 3.595	19.396
Bodem en STRONG		17.333	– 2.312	15.021
RWS Leefomgeving		2.740	– 690	2.050
Fysieke Leefomgeving Omgevingswet (FLOW)		157	– 51	106
Overige opdrachten		2.761	– 542	2.219
<i>Subsidies (regelingen)</i>		27.685	4.087	31.772
Bedrijvenregeling		16.000	5.329	21.329
Subsidie Caribisch Nederland		10.335	– 1.000	9.335
Overige subsidies		1.350	– 242	1.108
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>		8.944	– 890	8.054
Bijdrage aan agentschap RWS		4.440	0	4.440
Bijdrage aan agentschap RIVM		4.504	– 890	3.614
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>		80.965	360	81.325
Meerjarenprogramma Bodem		79.501	– 650	78.851
Bijdragen aan Caribisch Nederland		1.464	1.010	2.474
Ontvangsten		1.500	0	1.500

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingenbudget met € 7,1 miljoen wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties en de verplichtingschuif op het Meerjarenprogramma Bodem van € 6,6 miljoen naar latere jaren (€ 4,0 miljoen in 2026 en € 2,6 miljoen in 2027). In 2024 wordt niet het volledige verplichtingenbudget benut. De meerjarige SPUK regeling is niet voor een tweede termijn opengesteld, omdat in het Hoofdlijnenakkoord is bepaald dat deze SPUK-regeling vanaf 2026 via het Gemeentefonds en Provinciefonds zal lopen.

Uitgaven

4 Ruimtegebruik bodem

Opdrachten

Per saldo is het budget voor opdrachten in 2024 met – € 3,6 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Herschikking opdrachtenbudgetten: Er wordt voor – € 3,3 miljoen van opdrachten naar subsidies herschikt, vanwege vertragingen in 2024 op een aantal projecten die worden gefinancierd uit de

- opdrachtenbudgetten. Op de Bedrijvenregeling (subsidieregeling voor bodemsaneringen) is er een hogere kasbehoefte vanwege het aflopen van de subsidieregeling.
- Het restant wordt verklaard door diverse kleine mutaties (- € 0,3 miljoen).

Subsidies

Per saldo is het budget voor subsidies in 2024 met € 4,1 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Herschikking Bedrijvenregeling: Er wordt binnen artikel 13 voor € 5,1 miljoen aan budget gealloceerd (zie met name de toelichting bij opdrachten) zodat de hogere kasbehoefte bij de bedrijvenregeling gerealiseerd kan worden.
- Herschikking Bijzondere Uitkering Caribisch Nederland: De subsidiebudgetten worden herschikt naar bijdrage medeoverheden om voor – € 1,0 miljoen een centrale afvalwaterzuiveringsinstallatie op Sint Eustatius te financieren. Dit is onderdeel van het Milieuplan Caribisch Nederland.

Ontvangsten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.3 Artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	Verplichtingen	608.455	292	608.747
	Uitgaven	475.426	1.215	476.641
14.1	Netwerk	32.246	11.055	43.301
	<i>Opdrachten</i>	<i>13.202</i>	<i>– 361</i>	<i>12.841</i>
	Wegverkeersbeleid	6.809	– 993	5.816
	Voertuigen en Digitale Infrastructuur	5.443	363	5.806
	Overige opdrachten	950	269	1.219
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>9.340</i>	<i>0</i>	<i>9.340</i>
	Bijdrage aan agentschap RWS	7.659	0	7.659
	Overige bijdragen	1.681	0	1.681
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>8.301</i>	<i>0</i>	<i>8.301</i>
	Bijdrage aan Caribisch Nederland	8.194	0	8.194
	Regionale bijdrage MIRT	107	0	107
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>1.403</i>	<i>11.416</i>	<i>12.819</i>
	Overige bijdragen	1.403	11.416	12.819
14.2	Verkeersveiligheid	37.987	– 652	37.335
	<i>Opdrachten</i>	<i>3.978</i>	<i>798</i>	<i>4.776</i>
	Opdrachten Verkeersveiligheid	3.978	798	4.776
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>12.039</i>	<i>– 47</i>	<i>11.992</i>
	Veilig Verkeer Nederland (VVN)	4.391	0	4.391
	Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV)	4.447	0	4.447
	Overige subsidies	3.201	– 47	3.154
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>743</i>	<i>0</i>	<i>743</i>
	Bijdrage aan agentschap RWS	743	0	743
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>33</i>	<i>0</i>	<i>33</i>
	Overige Bijdragen	33	0	33
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>2.694</i>	<i>– 269</i>	<i>2.425</i>
	Bijdrage aan CBR	1.894	121	2.015
	Overige bijdragen	800	– 390	410
	<i>(Schade)vergoeding</i>	<i>18.500</i>	<i>– 1.134</i>	<i>17.366</i>
	Stint	18.500	– 1.134	17.366
14.3	Slimme en duurzame mobiliteit	405.193	– 9.188	396.005
	<i>Opdrachten</i>	<i>58.902</i>	<i>– 11.139</i>	<i>47.763</i>
	Innovatie en Intelligente Transportsystemen	7.712	– 275	7.437
	Verkeersemisies	827	0	827
	KF: Laadinfra wegverkeer	666	0	666
	Programma Vergroening Reisgedrag	6.701	– 6.390	311
	Verduurzaming logistiek	7.646	– 265	7.381
	NGF: Dutch Metropolitan Innovations (DMI)	19.142	0	19.142
	Overige opdrachten	16.208	– 4.209	11.999
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>279.125</i>	<i>– 240</i>	<i>278.885</i>
	Duurzame Mobiliteit	18.699	0	18.699
	Elektrisch Vervoer	142.659	0	142.659
	Laad en AanZET	66.750	0	66.750

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Bronmaatregelen Stikstof	34.106	0	34.106
KF: Laadinfra wegvervoer	11.805	0	11.805
KF: Laadinfra Bouw	1.600	0	1.600
Overige Subsidies	3.506	– 240	3.266
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>26.831</i>	<i>50</i>	<i>26.881</i>
Bijdrage agentschap RWS	4.634	0	4.634
Bijdrage agentschap NEA	5.194	0	5.194
Bijdrage agentschap RVO	16.620	50	16.670
Bijdrage aan agentschap RIVM	383	0	383
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>36.466</i>	<i>1.591</i>	<i>38.057</i>
Duurzame Mobiliteit	21.450	2.000	23.450
Mobiliteit en Gebieden	1.000	– 409	591
KF - Laadinfra	14.016	0	14.016
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>245</i>	<i>50</i>	<i>295</i>
Overige bijdragen	245	50	295
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>3.624</i>	<i>500</i>	<i>4.124</i>
Overige bijdragen	3.624	500	4.124
Ontvangsten	5.619	– 879	4.740

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verplichtingenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Uitgaven

1 Netwerk

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Per saldo is het budget voor bijdragen aan ZBO's/RWT's in 2024 met € 11,4 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Verplaatsen MITC: Een bijdrage aan de RDW voor de Mobiliteit en Infrastructuur Testcentrum (MITC) om nieuwe voertuigfunctionaliteiten te testen. Hiervoor wordt € 5,0 miljoen vanuit het Mobiliteitsfonds overgeboekt waar de middelen gereserveerd staan.
- Uitvoeringstoets ALKS: de RDW heeft in 2023 een uitvoeringstoets voor Automated Lane Keeping Systems (ALKS) opgeleverd. De kosten voor deze toets zijn voorgeschoten door de RDW en worden nu terugbetaald. Daarnaast heeft de RDW, in opdracht van DGMO, voorbereidingen getroffen om de ALKS wetgeving te implementeren. Hiervoor wordt € 2,9 miljoen overgeboekt vanuit het Mobiliteitsfonds waar de middelen gereserveerd staan.
- Vorbereidingskosten implementatie VN-regelgeving: de RDW heeft, in opdracht van DGMO, kosten gemaakt ter voorbereiding van de implementatie van de VN-regelgeving DCAS, omdat het als wettelijke taak heeft om typegoedkeuring uit te voeren. DCAS heeft als doel

- om toelatingseisen te stellen voor voertuigen met geavanceerde veiligheidssystemen. Hiervoor wordt € 3,0 miljoen overgeboekt vanuit het Mobiliteitsfonds waar de middelen gereserveerd staan.
- Het restant van € 0,5 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

2 Verkeersveiligheid

De uitgavemutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

3 Slimme en Duurzame mobiliteit

Opdrachten

Per saldo is het budget voor opdrachten in 2024 met € 11,1 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Programma Vergroenen Reisgedrag: het budget wordt verlaagd met € 6,4 miljoen. Dit betreft met name een herschikking van opdrachten naar bijdragen aan medeoverheden ten behoeve van de SPUK-regeling Zero-Emissiebussen met € 2,0 miljoen, een overboeking naar artikel 16 ter dekking van de bijdrage aan ILT voor BCT Taxi en de indexering van de bijdrage CLU Betuwe van € 1,5 miljoen, en een overboeking naar artikelonderdeel 2 Verkeersveiligheid voor hoger uitgevallen kosten bij Verkeerscampagnes voor Bob en MONO voor € 1,1 miljoen.
- Overige opdrachten: Het budget wordt verlaagd met € 4,2 miljoen. Dit betreft met name een overboeking van Programma Fiets naar artikel 24 van de ILT voor niet-kostendekkende tarieven aan KIWA van € 1,2 miljoen en een overboeking naar artikelonderdeel 2 Verkeersveiligheid ten behoeve van verplichtingen voor de campagne deelauto's voor € 1,0 miljoen.
- Het restant van € 0,5 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

3.4 Artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen		436.553	30.597	467.150
Uitgaven		448.289	29.674	477.963
16.1 OV en Spoor		432.193	28.792	460.985
	<i>Opdrachten</i>	6.569	– 1.163	5.406
	OV & Stations	2.767	– 1.267	1.500
	ACM	1.807	– 1.807	0
	Overige opdrachten	1.995	1.911	3.906
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	137.794	96.926	234.720
	NS Sociale Veiligheid	3.150	0	3.150
	Overige subsidies	134.644	96.926	231.570
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	1.221	– 5	1.216
	Bijdrage aan agentschap RWS	880	0	880
	Bijdrage aan agentschap KNMI	15	0	15
	Bijdrage aan agentschap RVO	326	– 5	321
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	286.507	– 66.966	219.541
	CLU Betuweroute en HSL	2.477	442	2.919
	Overige bijdragen	284.030	– 67.408	216.622
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	102	0	102
	Overige bijdragen	102	0	102
16.2 Maatregelenpakket OVS		16.096	882	16.978
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	16.096	882	16.978
	Beschikbaarheidsvergoeding OV-sector	8.598	– 883	7.715
	Transitievangnet OV	7.498	1.765	9.263
Ontvangsten		44.884	0	44.884

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget met € 30,6 miljoen wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Het verschil wordt met name verklaard door onderschrijvingen die alleen het kasbeeld beïnvloeden.

Uitgaven

1 OV en Spoor

Opdrachten

De verlaging van het opdrachtenbudget met € 1,2 miljoen wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

- OV & Stations: Het budget wordt verlaagd met – € 1,3 miljoen. Dit betreft met name een overboeking van – € 1,3 miljoen naar artikel 24 ILT in het kader van aanvullende kosten voor de realisatiefase van het project Boordcomputer Taxi (BCT). Als gevolg van een vertraging aan het begin van het project lopen de kosten langer door dan oorspronkelijk gepland.
- ACM: Het budget wordt verlaagd met – € 1,8 miljoen. Dit betreft met name een overboeking aan EZ van – € 1,1 miljoen en betreft de bijdrage aan ACM voor de werkzaamheden die de ACM in 2024 uitvoert op het gebied van spoor, loodsen, luchtvaart, personenvervoer en de Zeehavenverordening. In totaal wordt hiervoor – € 1,9 miljoen van HXII naar EZ overgeboekt. Zie ook de financiële toelichting op artikel 17 en artikel 18.
- Overige opdrachten: Het budget wordt verhoogd met € 1,9 miljoen. Dit betreft met name een overboeking van € 1,5 miljoen vanaf artikel 14 ter dekking van de OVS knelpunten op het opdrachtenbudget. Het gaat hier onder andere om de BCT Taxi en de indexering van bijdrage Complete Lijn Uitschakeling (CLU) Betuwe.
- Het restant van – € 0,3 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Subsidies

De verhoging van subsidies met € 96,9 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Overige subsidies: Er vindt een overheveling van € 96,8 miljoen euro van bijdragen aan medeoverheden naar subsidies plaats. Het bedrag was in het kader van de motie Krul (Kamerstuk II, [31524, nr. 581](#)) vanuit de Aanvullende Post overgeheveld naar lenW en gereserveerd op het instrument bijdrage medeoverheden. De motie Krul heeft als doel het eenmalig compenseren in 2024 van de herijking van het studentenreisproduct voor de regionale vervoerders. Aangezien het hier om een subsidie aan de NS gaat, behoren de middelen op het instrument subsidies te staan.
- Het restant van € 0,1 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Bijdrage aan medeoverheden

De verlaging van bijdrage aan medeoverheden met per saldo € 67,0 miljoen en is met name het gevolg van:

- Overige bijdragen: Het budget voor overige bijdragen aan medeoverheden wordt per saldo met – € 67,0 miljoen verlaagd als gevolg van de volgende mutaties:
 - Er vindt een overheveling van € 96,8 miljoen euro van bijdragen aan medeoverheden naar subsidies voor de motie Krul plaats. Zie toelichting bij instrument subsidies van artikelonderdeel OV en Spoor.
 - De jaarlijkse overboeking van het MF naar HXII voor de beschikkingen voor de SPUK Decentraal Spoor 2024 bedraagt dit jaar € 29,4 miljoen. lenW levert voor de dekking van het exploitatie- of beheertekort van de betreffende decentrale spoor- en tramdiensten een bijdrage. Het betreffen SPUKS voor vier provincies, namelijk Overijssel, Drenthe, Limburg en Utrecht. Vastlegging van de beschikkingen Decentraal Spoor vindt plaats op HXII.
- Het restant van € 0,4 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

2 Maatregelenpakket OVS

De mutaties op dit artikelonderdeel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Ontvangsten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.5 Artikel 17 Luchtvaart

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 17 Luchtvaart (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen		142.961	– 2.689	140.272
Uitgaven		77.751	– 5.085	72.666
17.1 Luchtvaart		77.751	– 5.085	72.666
	<i>Opdrachten</i>	<i>22.052</i>	<i>– 5.148</i>	<i>16.904</i>
	Geluidsisolatie Schiphol	131	0	131
	Caribisch Nederland	339	– 32	307
	NGF Project - Luchtvaart in Transitie	487	0	487
	GIS-4 regeling	2.740	– 2.000	740
	Programma Omgeving Luchthaven Schiphol	2.905	33	2.938
	Luchtruim Regio Luchthaven	2.093	– 639	1.454
	Luchtruimherziening	2.247	– 400	1.847
	KF: Luchtvaartverkeer energie	125	0	125
	Overige opdrachten	10.985	– 2.110	8.875
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>50.879</i>	<i>– 1.181</i>	<i>49.698</i>
	Tarieven Bonaire	1.670	– 375	1.295
	Omploegen graanresten	1.701	– 201	1.500
	Klimaatbeleid	25	0	25
	NGF-project Luchtvaart in transitie	44.739	– 305	44.434
	Subsidie Maatschappelijke Raad Schiphol (MRS)	1.205	0	1.205
	Overige subsidies	1.539	– 300	1.239
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>2.183</i>	<i>269</i>	<i>2.452</i>
	Bijdrage aan agentschap RWS	484	0	484
	Bijdrage aan agentschap KNMI	30	– 17	13
	Bijdrage aan agentschap RVO	586	0	586
	Bijdrage aan agentschap RIVM	500	– 219	281
	Bijdrage aan agentschap RWS (Caribisch Nederland)	265	200	465
	Bijdrage aan agentschap RVO (NGF)	318	305	623
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>80</i>	<i>440</i>	<i>520</i>
	Bijdrage Caribisch Nederland	80	440	520
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>1.649</i>	<i>– 28</i>	<i>1.621</i>
	ICAO (HGIS)	1.455	0	1.455
	Overige bijdragen	194	– 28	166
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>908</i>	<i>563</i>	<i>1.471</i>
	Overige bijdragen	908	563	1.471
Ontvangsten		1.721	0	1.721

Tabel 10 Uitsplitsing verplichtingen art. 17 (bedragen x € 1.000)

Verplichtingen	142.961	– 2.689	140.272
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	57.300	0	57.300
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	85.661	– 2.689	82.972

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2024 op artikel 17 wordt bij de tweede suppletoire begroting met € 2,7 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

1 Luchtvaart

Opdrachten

Per saldo wordt het budget voor opdrachten in 2024 op artikel 17 met € 5,1 miljoen verlaagd. Dit is met name een gevolg van:

- GIS-4 heffing: De prognose voor 2024 is bijgesteld vanwege een vertraging in de uitvoering van geluidsisolatie, door onderzoek en ontwerp. Dit heeft tot gevolg dat de realisatie pas in 2025 van start zal gaan. Het budget voor 2024 wordt met € 2,0 miljoen verlaagd.
- Herschikking opdrachtenbudget: Het budget voor Luchtruim Regionale Luchthavens (€ 0,6 miljoen) en Luchtruimherziening (€ 0,4 miljoen) wordt beschikbaar gesteld op artikel 98 om het tekort op de personele kosten op te vangen.
- Overige opdrachten: Het budget voor overige opdrachten wordt per saldo met € 2,1 miljoen verlaagd als gevolg van de volgende mutaties:
 - Er vindt een herschikking plaats van het budget voor diverse kleinere opdrachten naar het apparaatsbudget op artikel 98 om het tekort op de personele kosten op te vangen (€ 0,8 miljoen).
 - Voor de ontwikkeling van een verkeersmanagementsysteem voor onbemande luchtvaartuigen (U-Space) wordt € 0,7 miljoen beschikbaar gesteld aan LVNL. Hiervoor wordt opdrachten budget overgeheveld naar het financieel instrument bijdrage aan ZBO's/RWT's op dit artikel.
 - Een overboeking naar EZ voor de kosten van de werkzaamheden die de ACM in 2024 uitvoert op het gebied van spoor, loodsen, luchtvaart, personenvervoer en Zeehavenverordening. Hiervoor wordt vanuit artikel 17 € 0,6 miljoen beschikbaar gesteld. In totaal wordt hiervoor – € 1,9 miljoen van HXII naar EZ overgeboekt. Zie ook de financiële toelichting op artikel 16 en artikel 18.

Ontvangsten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.6 Artikel 18 Scheepvaart en Havens

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 18 Scheepvaart en Havens (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen		345.389	– 26.238	319.151
Uitgaven		113.327	– 26.355	86.972
18.1 Scheepvaart en havens		113.327	– 26.355	86.972
	<i>Opdrachten</i>	<i>38.827</i>	<i>– 14.893</i>	<i>23.934</i>
	Topsector Logistiek	3.382	– 332	3.050
	Caribisch Nederland	120	– 65	55
	NGF Project - Digitale Infrastructuur Logistiek	12.700	0	12.700
	NGF Project - Maritiem Masterplan	87	– 85	2
	Zeehavens/ Zeevaart	3.423	– 697	2.726
	Opdrachten PBNI	15.200	– 13.489	1.711
	Overige opdrachten	3.915	– 225	3.690
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>67.256</i>	<i>– 11.804</i>	<i>55.452</i>
	Walstroom	3.473	0	3.473
	Subsidie verduurzaming binnenvaartschepen	25.468	– 267	25.201
	NGF Project - Zero-emissie binnenvaart batterij-elektrisch	30.800	– 11.095	19.705
	NGF Project - Maritiem Masterplan	3.216	– 17	3.199
	Overige subsidies	4.299	– 425	3.874
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>5.307</i>	<i>407</i>	<i>5.714</i>
	Bijdrage aan agentschap RWS	3.237	0	3.237
	NGF Project - Maritiem Masterplan RVO	203	57	260
	Overige bijdragen	1.867	350	2.217
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>1.660</i>	<i>2</i>	<i>1.662</i>
	CCR/ IMO HGIS	1.156	0	1.156
	Overige bijdragen	504	2	506
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>277</i>	<i>– 67</i>	<i>210</i>
	Overige	277	– 67	210
Ontvangsten		895	242	1.137

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2024 op artikel 18 wordt bij de tweede suppletoire begroting per saldo met € 26,2 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

1 Scheepvaart en havens

Opdrachten

Per saldo wordt het kasbudget voor opdrachten in 2024 op artikel 18 met € 14,9 miljoen verlaagd. De verlaging van het kasbudget is met name het gevolg van:

- Opdrachten PBNI: Het budget wordt in totaal met – € 13,5 miljoen verlaagd. In het voorjaar 2023 is budget vrijgemaakt voor het programma bescherming Noordzee Infrastructuur (PBNI), zoals voorgesteld in de Kamerbrief 2022-2023 [33 450 nr 118](#). IenW coördineert dit programma, maar een deel van de projecten wordt uitgevoerd door KGG, EZ en DEF. Daarom wordt € 12,8 miljoen overgeboekt naar DEF en betreft met name het deel van 2024 voor het inhuren van een patrouilleschip gedurende twee jaar van € 5,0 miljoen, de investering in satellietcapaciteit van € 5,0 miljoen, en de € 2,5 miljoen voor het uitvoeren van een nulmeting van de kritische infrastructuur op de Noordzee. Voor KGG wordt € 0,5 miljoen overgeboekt en betreft een overboeking van € 0,2 miljoen voor TNO voor de hybride AI verkenning en een overboeking van € 0,3 miljoen voor de projectontwikkeling van de publiek-private samenwerking TWO Marsec-Alliantie. Voor EZ wordt € 0,3 miljoen overgeboekt voor de Field Lab Energy Cyber Security project voor de beveiliging van de windparken op de Noordzee.
- Overboeking naar ILT: Er vindt een overboeking plaats van € 0,5 miljoen naar artikel 24 aan de ILT voor de KIWA. De KIWA heeft niet-kostendekkende tarieven, waarvoor ze worden gecompenseerd. De overboeking van € 0,5 naar KIWA loopt via ILT.
- Overboeking naar EZ: Een overboeking naar EZ voor de kosten van de werkzaamheden die de ACM in 2024 uitvoert op het gebied van spoor, loodsen, luchtvaart, personenvervoer en Zeehavenverordening. Hiervoor wordt vanuit artikel 18 € 0,2 miljoen beschikbaar gesteld. In totaal wordt hiervoor – € 1,9 miljoen van HXII naar EZ overgeboekt. Zie ook de financiële toelichting op artikel 16 en artikel 17.
- Het restant van – € 0,7 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Subsidies

Per saldo wordt het kasbudget voor subsidies in 2024 op artikel 18 met € 11,8 miljoen verlaagd en is het gevolg van de volgende mutaties:

- NGF-project ZES: Voor NGF-project Zero Emissie Services wordt € 11,1 miljoen teruggeven aan het generale beeld, welke met voorjaarsnota 2025 wordt opgevraagd. Er zijn nieuwe inzichten in de prognose; doordat het aanvragen van de subsidie voor binnenvaart-ondernemers hogere investeringskosten en operationele kosten met zich meebrengt, is het aantal inschrijvingen voor de subsidie lager dan verwacht.
- Het restant van – € 0,7 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

3.7 Artikel 19 Internationaal Beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 19 Internationaal beleid (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen		10.806	– 500	10.306
Uitgaven		11.174	– 350	10.824
19.2 Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking		11.174	– 350	10.824
	<i>Opdrachten</i>	<i>3.431</i>	<i>– 505</i>	<i>2.926</i>
	Uitvoering internationaal HGIS	808	– 250	558
	Uitvoering niet-HGIS	1.271	95	1.366
	Overige opdrachten	1.352	– 350	1.002
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>1.122</i>	<i>0</i>	<i>1.122</i>
	Interreg	717	0	717
	Overige subsidies	405	0	405
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>3.157</i>	<i>0</i>	<i>3.157</i>
	Bijdrage aan RWS	533	0	533
	Bijdrage aan RVO	2.319	0	2.319
	Bijdrage aan RIVM	305	0	305
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>3.464</i>	<i>155</i>	<i>3.619</i>
	Bijdrage HGIS	2.694	250	2.944
	Bijdrage niet-HGIS	770	– 95	675
Ontvangsten		0	222	222

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verplichtingenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Uitgaven

De uitgavenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

3.8 Artikel 20 Lucht en Geluid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 20 Lucht en Geluid (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen		65.233	- 1.245	63.988
Uitgaven		66.143	- 2.055	64.088
20.1 Gezonde lucht en tegengaan geluidhinder		66.143	- 2.055	64.088
	<i>Opdrachten</i>	<i>16.790</i>	<i>- 2.760</i>	<i>14.030</i>
	Geluid- en luchtsanering	7.308	- 1.207	6.101
	Waarvan RWS	263	0	263
	Waarvan RIVM	6.458	0	6.458
	Overige opdrachten	2.761	- 1.553	1.208
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>19.250</i>	<i>1.250</i>	<i>20.500</i>
	Bijdrage aan agentschap RWS	3.695	0	3.695
	Bijdrage aan agentschap KNMI	15	0	15
	Bijdrage aan agentschap RVO	941	150	1.091
	Bijdrage aan agentschap RIVM	14.599	1.100	15.699
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>29.705</i>	<i>- 635</i>	<i>29.070</i>
	Uitvoering geluidsanering	25.470	- 1	25.469
	Programma NSL en SLA	4.235	- 634	3.601
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>0</i>	<i>90</i>	<i>90</i>
	Overige bijdragen	0	90	90
	<i>Bekostiging</i>	<i>398</i>	<i>0</i>	<i>398</i>
	Overige bekostiging	398	0	398
Ontvangsten		1.000	0	1.000

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingenbudget met – € 1,2 miljoen wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Het verschil wordt met name verklaard door meevallers die alleen het kasbeeld beïnvloeden.

Uitgaven

1 Gezonde Lucht en Tegengaan Geluidshinder

Opdrachten

De verlaging van de opdrachten met – € 2,8 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Herschikkingen opdrachtenbudget: herschikkingen binnen het artikel voor opdrachten aan het RIVM van in totaal – € 1,1 miljoen. Het betreft een opdracht voor het beheer en de doorontwikkeling van de Centrale Voorziening geluidgegevens (Cvvg) (- € 0,5 miljoen). Daarnaast worden

- metingen verricht van de emissies van eco designkachels, wordt een artikel opgesteld en wordt de modellering om luchtkwaliteit door te rekenen verbeterd (- € 0,6 miljoen).
- Lagere uitgaven Duurzame Agro en LVVN overboeking: een verlaging van het budget van – € 0,5 miljoen als gevolg van lagere uitgaven op het programma Duurzame Agro (- € 0,3 miljoen) vanwege een vertraging in de aanbestedingprocedure; en een lagere overboeking naar LVVN (- € 0,2 miljoen) dit jaar doordat het vervolgonderzoek «Anders meten in Geur» later start. Deze middelen vallen vrij ten behoeve van het lenW brede beeld, en worden ingezet voor verschillende begrotingsposten binnen de HXII-begroting. Zie voor een verdere toelichting het [2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties](#).
 - Het restant van – € 1,2 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Ontvangsten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.9 Artikel 21 Circulaire economie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid artikel artikel 21 Circulaire Economie (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen		121.535	1.438	122.973
Uitgaven		69.782	- 4.290	65.492
21.5 Duurzaam Productketens		69.782	- 4.290	65.492
<i>Opdrachten</i>		<i>19.553</i>	<i>- 3.633</i>	<i>15.920</i>
Uitvoering Duurzame productketens		10.142	- 2.281	7.861
KF - Circulair doen en gedrag		1.101	- 922	179
KF - Plastics norm		347	- 87	260
KF - Biobased bouwen		164	0	164
Overige opdrachten		7.799	- 343	7.456
<i>Subsidies (regelingen)</i>		<i>21.127</i>	<i>- 1.748</i>	<i>19.379</i>
Subsidies duurzame productketens		13.680	577	14.257
KF - DEI + CE		240	0	240
KF - circulair doen en gedrag		900	120	1.020
KF - Plastics norm		6.307	- 2.445	3.862
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>		<i>26.670</i>	<i>91</i>	<i>26.761</i>
Bijdrage aan RWS		11.953	301	12.254
Bijdrage aan RVO		13.816	- 216	13.600
Bijdrage aan RIVM		901	6	907
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>		<i>1.800</i>	<i>1.000</i>	<i>2.800</i>
Caribisch Nederland afvalbeheer		1.800	0	1.800
Overige bijdragen		0	1.000	1.000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>		<i>61</i>	<i>0</i>	<i>61</i>
Overige bijdragen		61	0	61
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>		<i>571</i>	<i>0</i>	<i>571</i>
Overige bijdragen		571	0	571
Ontvangsten		0	293	293

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget met € 1,4 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- een verplichtingschuif van € 6,0 miljoen voor de openstelling in 2024 van de door RVO uit te voeren stimuleringsprogramma opschaling recycling.
- de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

5 Duurzame productieketens

Opdrachten

De verlaging van de opdrachten met – € 3,6 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Circulaire Ambachtscentra: een herschikking van – € 1,0 miljoen binnen artikel 21 om de bijdragen voor Circulaire Ambachtscentra te kunnen verstrekken. Het gaat om subsidies aan gemeenten ter stimulering van de oprichting en ontwikkeling van ambachtcentra. Dit is onderdeel van het Nationaal programma circulaire economie.
- Afvalverbrandingsinstallaties: een overboeking van – € 0,5 naar artikel 98 voor uitvoeringskosten die gepaard gaan met de aanpak van maatwerkafspraken voor de afvalverbrandingsinstallaties. Middelen zijn bij voorjaarsnota 2024 uit het klimaatfonds verkregen.
- Het verschil van – € 2,1 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Subsidies

De verlaging van de subsidies met – € 1,7 miljoen wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Subsidie omschakeling en verwerking circulaire plastics: een verlaging van het budget van – € 2,6 miljoen als gevolg van een lager aantal aanvragen op de subsidieregeling omschakeling en verwerking circulaire plastics. Het betreft klimaatfondsmiddelen die in 2024 niet worden uitgegeven waardoor deze dit jaar ten gunste komen van het Rijksbrede beeld.
- Het verschil van € 0,9 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

3.10 Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (bedragen x € 1.000)			
Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	261.699	– 4.045
	Uitgaven	72.579	– 5.345
22.1	Veiligheid chemische stoffen	26.554	– 580
	<i>Opdrachten</i>	<i>7.895</i>	<i>– 752</i>
	KF: NVS	897	0
	Waarvan RWS	1.718	514
	Waarvan RIVM	1.641	0
	Uitvoering Veiligheid	977	– 714
	Uitvoering stoffen en Milieu & Gezondheid	1.576	– 844
	Overige opdrachten	1.086	292
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>0</i>	<i>50</i>
	Overige subsidies	0	50
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>17.703</i>	<i>235</i>
	Bijdrage aan RWS	2.784	– 844
	Bijdrage aan RIVM	14.279	959
	Overige bijdragen	640	120
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>806</i>	<i>– 112</i>
	Overig	806	– 112
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>150</i>	<i>– 1</i>
	Overige Bijdragen	150	– 1
22.2	Veiligheid biotechnologie	7.657	– 14
	<i>Opdrachten</i>	<i>1.474</i>	<i>543</i>
	Veiligheid Genetisch Gemodificeerde Organismen (GGO)	1.041	– 57
	Overige opdrachten	433	600
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>6.183</i>	<i>– 557</i>
	Bijdrage aan agentschap RIVM	4.430	– 557
	Bijdrage aan COGEM	1.753	0
22.3	Veiligheid bedrijven en transport	38.368	– 4.751
	<i>Opdrachten</i>	<i>11.404</i>	<i>– 1.302</i>
	Omgevingsveiligheid	3.556	– 503
	Asbest	815	– 439
	Waarvan RWS	3.328	501
	VTH-stelsel	402	211
	Overige opdrachten	3.303	– 1.072
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>13.415</i>	<i>– 3.180</i>
	inricht & transp	7.205	240
	Vuurwerk	260	0
	Overige subsidies	5.950	– 3.420
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>9.068</i>	<i>215</i>
	Bijdrage aan RWS	5.044	441
	Bijdrage aan RVO	452	– 100
	Bijdrage aan RIVM	3.572	– 126
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>579</i>	<i>– 175</i>
	Bijdrage Caribisch Nederland	9	0
	Overige bijdragen	570	– 175
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>3.902</i>	<i>– 309</i>
	Inkomensoverdrachten mesothelium	3.902	– 309
	Ontvangsten	250	0

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingenbudget met – € 4,0 miljoen wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

1 Veiligheid chemische stoffen

De uitgavenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

2 Veilige biotechnologie

De uitgavenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

3 Veiligheid bedrijven en transport

Subsidies

De verlaging van de subsidies met – € 3,2 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende overige subsidie mutaties:

- Register Externe Veiligheidsrisico's: een overboeking naar het Gemeentefonds van € 3,4 miljoen. Dit is een eenmalige compensatie voor werkzaamheden voor het Register Externe Veiligheidsrisico's om data aan te leveren voor dit register.
- Subsidie Versterking Omgevingsveiligheid: eenerschikking van € 0,2 miljoen binnen artikel 22 voor de Subsidieregeling Versterking Omgevingsveiligheid industriële activiteiten (SVO) 2024.

Ontvansten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.11 Artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	73.376	4.724	78.100
	Uitgaven	74.316	4.724	79.040
23.1	Meteorologie en seismologie	55.827	4.724	60.551
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>51.553</i>	<i>4.724</i>	<i>56.277</i>
	Waarvan bijdragen aan agentschap KNMI	51.553	4.724	56.277
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>4.274</i>	<i>0</i>	<i>4.274</i>
	Contributie WMO (HGIS)	975	– 13	962
	Contributie ECMWF (HGIS)	3.260	13	3.273
	Overige bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	39	0	39
23.2	Aardobservatie	18.489	0	18.489
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>18.489</i>	<i>0</i>	<i>18.489</i>
	KNMI: Bijdrage voor Aardobservatie	18.489	0	18.489
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget met € 4,7 miljoen wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

1 Meteorologie en seismologie

Bijdrage aan agentschappen

De verhoging van de bijdrage aan agentschappen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Bijdrage aan agentschap KNMI: Als onderdeel van het Masterplan de Bilt wordt het KNMI-archief naar het Utrechts Archief verplaatst. De kosten liggen een stuk hoger dan geraamd, vanwege verplichte winkelnering bij de Rijksorganisatie voor Informatiehuishouding (RvIHH). Om deze reden wordt het budget verhoogd met € 4,2 miljoen.
- Het verschil van € 0,5 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

2 Aardobservatie

De uitgavenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Ontvangsten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.12 Artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Uitgaven	222.975	11.259	234.234
24.1	Personele uitgaven	198.026	– 101	197.925
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>198.026</i>	<i>– 101</i>	<i>197.925</i>
	Eigen personeel	171.234	– 1.949	169.285
	Externe Inhuur	26.792	1.848	28.640
24.2	Materiële uitgaven	24.949	5.280	30.229
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>24.949</i>	<i>5.280</i>	<i>30.229</i>
	ICT	2.093	550	2.643
	Bijdragen aan SSOs	8.959	– 300	8.659
	overige materiële uitgaven	13.897	5.030	18.927
	Ontvangsten	15.116	0	15.116

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget met € 11,3 miljoen wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties en door een verhoging van het verplichtingenbudget van € 6,1 miljoen. Het verplichtingenbudget in 2024 was ontoereikend om een aantal meerjarige verplichtingen vast te leggen. Daarom is verplichtingenruimte uit 2025-2028 naar voor gehaald.

Uitgaven

1 Personele uitgaven

De uitgavenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

2 Materiële uitgaven

Overige materiële uitgaven

De verhoging van de overige materiële uitgaven met € 5,2 miljoen wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Herschikking KIWA: een herschikking van middelen van € 2,5 miljoen van personele uitgaven naar materiële materiële uitgaven om te voldoen aan de hogere uitgaven aan onder andere KIWA, licenties en veldwerk en analyses met betrekking tot inspectiewerk.
- Vergoeding tarieven KIWA: compensatie voor niet-kostendekkende tarieven aan KIWA van in totaal € 1,7 miljoen. KIWA voert taken uit voor DGMO en DGLM en de vergoeding aan KIWA loopt via de ILT. Er zijn meer vergunningen verleend dan geraamd.

- POK middelen: om de informatiehuishouding te versterken is € 0,9 miljoen aan extra middelen ter beschikking gesteld als gevolg van de kabinetsreactie op de POK (Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag).
- De resterende – € 0,1 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Ontvangsten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.13 Artikel 25 Brede Doeluitkering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 18 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 25 Brede Doeluitkering (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	Verplichtingen	1.099.876	45.784	1.145.660
	Uitgaven	1.113.170	0	1.113.170
25.1	Brede doeluitkering	1.113.170	0	1.113.170
	Bijdrage aan medeoverheden	1.113.170	0	1.113.170
	Overige bijdragen	1.113.170	0	1.113.170
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

Volgens de BDU-systematiek worden de verplichtingen voorafgaand aan het jaar van betaling aangegaan. De beschikking voor het jaar 2025 wordt eind 2024 afgegeven aan de twee vervoersregio's Metropoolregio Rotterdam en Den Haag (MRDH) en Vervoerregio Amsterdam (VRA). Om deze beschikking af te geven wordt het verplichtingenbudget met € 45,8 miljoen verhoogd.

1 Brede Doeluitkering

Er hebben geen uitgavenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

Ontvangsten

Er hebben geen ontvangstenmutaties plaatsgevonden op dit artikel.

3.14 Artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen		10.573.647	- 167.764	10.405.883
Uitgaven		10.573.647	- 167.764	10.405.883
26.1 Bijdrage Mobiliteitsfonds		9.319.499	- 168.458	9.151.041
	<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	<i>9.319.499</i>	<i>- 168.458</i>	<i>9.151.041</i>
	Overige bijdragen	9.319.499	- 168.458	9.151.041
26.2 Bijdrage Deltafonds		1.254.148	694	1.254.842
	<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	<i>1.254.148</i>	<i>694</i>	<i>1.254.842</i>
	Overige bijdragen	1.254.148	694	1.254.842
Ontvangsten		0	0	0

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Uitgaven

1. Bijdrage aan het Mobiliteitsfonds

De bijdrage vanuit de beleidsbegroting Hoofdstuk XII aan het Mobiliteitsfonds is met - € 168,5 miljoen afgenomen. Voor meer details wordt verwezen naar de tweede suppletoire begroting 2024 van het Mobiliteitsfonds.

2. Bijdrage aan het Deltafonds

De bijdrage vanuit de beleidsbegroting Hoofdstuk XII aan het aan het Deltafonds is met € 0,7 miljoen verhoogd. Voor meer details wordt verwezen naar de tweede suppletoire begroting 2024 van het Deltafonds.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 97 Algemeen Kerndepartement

Tabel 20 Algemeen Kerndepartement (Bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Uitgaven	65.443	– 3.205	62.238
97.1	Algemeen departement	62.440	– 3.205	59.235
	<i>Opdrachten</i>	<i>47.146</i>	<i>– 3.230</i>	<i>43.916</i>
	van A naar Beter	1.783	– 450	1.333
	Externe juridische advisering	2.188	1.100	3.288
	Onderzoeken PBL	6.915	– 911	6.004
	Onderzoeken ANVS	3.480	– 800	2.680
	DCC	10.408	– 1.150	9.258
	Regeringsvliegtuig	17.223	0	17.223
	Overige opdrachten	5.149	– 1.019	4.130
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>29</i>	<i>25</i>	<i>54</i>
	Overige subsidies	29	25	54
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>14.449</i>	<i>0</i>	<i>14.449</i>
	Bijdrage aan agentschap RWS	3.343	0	3.343
	Bijdrage aan agentschap KNMI	246	0	246
	Overige bijdragen	10.860	0	10.860
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>816</i>	<i>0</i>	<i>816</i>
	Overige bijdragen	816	0	816
97.3	Testen reizigers	3.003	0	3.003
	<i>Opdrachten</i>	<i>3.003</i>	<i>0</i>	<i>3.003</i>
	Testen COVID-19	3.003	0	3.003
	Ontvangsten	2.101	700	2.801

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget van het artikel Algemeen Kerndepartement voor 2024 wordt met € 25,7 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- De afboeking van een verplichting voor de meerjarige opdracht aan het RIVM van – € 17,4 miljoen. Deze is op verzoek van de ADR in 2023 en niet in 2024 aangegaan. Hierdoor was dit deel van het verplichtingenbudget in 2024 niet meer benodigd.
- Een overschot op de verplichtingenruimte op artikel 97 voor het regeringsvliegtuig (doordat in eerdere jaren al een meerjarige verplichting was vastgelegd), ingezet ter reservering van salarisboekingen in december op artikel 98 van – € 6,3 miljoen.
- De hieronder toegelicht uitgavenmutaties van – € 2,0 miljoen.

Uitgaven

1 Algemeen departement

Opdrachten

De verlaging van de het opdrachtbudget met – € 3,2 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende uitgavenmutaties:

- Externe juridische advisering: Er heeft een herschikking plaatsgevonden van € 1,1 miljoen vanuit Overige opdrachten ten behoeve van de inzet van extra externe juridische advisering.
- Bijdragen aan onderzoeken PBL: Betreft voornamelijk bijdragen aan EZ van per saldo – € 0,9 miljoen voor werkzaamheden ten behoeve van de onderzoeksprogramma's KEV, Klimaatadaptie en Circulaire Economie.
- Overschot onderzoeken ANVS: Dit betreft een overschot van – € 0,8 miljoen doordat er geen materiële kosten zijn doorbelast vanuit centrale ICT voor werknemers die in 2024 bij de ANVS in dienst zijn gekomen en daarnaast kon extra informatiebeveiliging dienstverlening niet worden geleverd. Deze middelen zijn herschikt voor het opvangen van diverse tegenvallers op HXII. Zie hiervoor een verdere toelichting [2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties](#).
- Overschot DCC: De middelen voor vernieuwing en vervanging van AV-installaties in crisisruimten zijn in 2025 benodigd. Hiervan valt – € 0,9 miljoen vrij ten behoeve van het lenW brede beeld (zie voor een verdere toelichting [2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties](#)). Daarnaast wordt – € 0,3 miljoen ingezet voor de organisatie van de NAVO top.
- Overige opdrachten: Het budget wordt verlaagd met € 1,0 miljoen. Dit betreft met name:
 - een herschikking van de onderzoeken KIM en ASA. Door vertragingen van onderzoeken bij Algemene Strategische Advies en het Kennis Instituut Mobiliteit heeft een herschikking van – € 1,1 miljoen plaatsgevonden ter dekking van extra noodzakelijke externe juridische advisering.
 - een vertraging van werkzaamheden voor de ANVS voor de nieuwe kerncentrales van € 0,4 miljoen op het Klimaatfonds. De huidige planning voor nieuwe kerncentrales vanuit KGG leidt tot een latere piek in werkzaamheden voor de ANVS dan oorspronkelijk gedacht. Daarnaast zijn er nog geen private initiatieven voor Kleine Modulaire Reactors (SMR's) voor concreet vooroverleg met ANVS. Hierdoor komen deze middelen van – € 0,4 miljoen niet tot betaling in 2024.
- De resterende € 0,1 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

3 Testen reizigers

De uitgavenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

4.2 Artikel 98 Apparaat Kerndepartement

Tabel 21 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (Bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen		524.985	28.415	553.400
Uitgaven		518.384	9.086	527.470
98.1 Personele uitgaven		392.048	17.090	409.138
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>392.048</i>	<i>17.090</i>	<i>409.138</i>
	Eigen personeel	337.101	14.763	351.864
	Externe inhuur	52.900	2.327	55.227
	Overige personele uitgaven	2.047	0	2.047
98.2 Materiële uitgaven		126.336	– 8.004	118.332
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>126.336</i>	<i>– 8.004</i>	<i>118.332</i>
	ICT	35.443	482	35.925
	Bijdrage aan SSO's	67.663	– 698	66.965
	Overige materiële uitgaven	23.230	– 7.788	15.442
Ontvangsten		4.727	1.800	6.527

Toelichting

Onderstaand wordt op het niveau van financieel instrument, de verplichtingen en de ontvangsten een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de september suppletoire begroting 2024. Zie voor de gehanteerde norm [de leeswijzer](#).

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget van het artikel Algemeen Kerndepartement voor 2024 wordt met € 28,4 miljoen verhoogd. Dit wordt deels verklaard door onderstaande uitgavenmutaties. Het verschil wordt o.a. verklaard door:

- Een verplichtingschuif van 2025 naar 2024 ten behoeve van de aanbesteding van het project Horizon (vernieuwing documentmanagementsysteem).
- Daarnaast is sprake wordt er budget overgeboekt van de verplichtingenruimte op artikel 97 voor het regeringsvliegtuig, die wordt ingezet ter reservering van salarisboekingen in december op artikel 98.
- Tot slot hebben er verplichtingschuiven plaatsgevonden voor het aangaan/verlengen van inhuur-, opleidings- en kantoorautomatiseringscontracten en het Burgerberaad waarvan de uitgaven in latere jaren plaatsvinden.

Uitgaven

1 Personele uitgaven

Eigen personeel

De ophoging van het budget eigen personeel met € 14,8 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Herschikking vanuit externe inhuur: Een herschikking van € 2,0 miljoen is noodzakelijk om het budget beter aan te laten aansluiten op de prognose en omdat er meer inzet met eigen personeel is gevuld.
- Hogere personele uitgaven Luchtvaart en Maritiem: Dit betreft een bijstelling om het beschikbare budget gelijk te stellen aan de daadwerkelijke personele uitgaven. De middelen zijn herschikt vanuit het

- opdrachtenbudget van artikel 17. Daarnaast betreft het een overboeking van artikel 21 voor vanuit het klimaatfonds verkregen uitvoeringskosten die gepaard gaan met de aanpak van en maatwerkafspraken voor de afvalverbrandingsinstallaties. In totaal per saldo betreft het € 3,0 miljoen.
- Naheffing Werkkostenregeling WKR: lenW heeft een naheffing inkomstenbelasting van € 5,1 miljoen ontvangen vanwege het overschrijden van de vrije ruimte van de Werkkostenregeling voor onbelaste vergoedingen aan werknemers. Dit wordt gedekt door meevallers bij verschillende begrotingsposten. Zie voor een verdere toelichting het [2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties](#).
 - Interdepartementale overboeking: Deze worden met name verklaard door de ontvangen bijdragen van EZ voor onderzoek Lerende Evaluatie klimaatbeleid en verrekening van de kosten Rekenmeesterfunctie. Deze worden beide door PBL uitgevoerd. Daarnaast betreft het een bijdrage van BZ voor personele uitgaven Luchtvaart als vergoeding voor de lenW attache in Ottawa. In totaal betreft het per saldo € 0,6 miljoen.
 - Inkomsten EU-projecten 2024: Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft vanuit de EU middelen ontvangen van intotaal per saldo € 0,3 miljoen voor de volgende onderzoeksprojecten: CASRI, ACHIEVE, DG CLIMA 2024, EAT, OECD ENVIRONMENTAL OUTLOOK, Ondersteuning internationaal biodiversiteitsbeleid inzet PBL CBD Mechanisme, unep Emissions Gap report 2024, Special impact of EU policies.
 - Herschikking van materieel naar eigen personeel: De middelen voor de banenafpraak waren centraal gereserveerd op materieel en worden nu overgeboekt naar eigen personeel. Voor het programma Verkenning Nationaal Actieprogramma Cybersecurity (VNAC) is een herschikking nodig omdat de werkzaamheden meer in eigen beheer worden uitgevoerd. De bijdrage van BZK voor de Evaluatiecommissie omgevingswet wordt binnen de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) herverdeeld conform prognose. Voor personele inzet t.b.v. de invoering van het Programma Open Overheid is ook een herschikking nodig. Daarnaast zijn bij de voorjaarsnota middelen toegekend voor het Burgerforum waarvan nu de herverdeling plaatsvindt. Tot slot worden diverse overschotten op o.a. facilitaire uitgaven, opleidingen en huisvesting ingezet voor de dekking van het eigen personeel aangezien er tijdelijk capaciteit nodig is om onze taken uit te voeren. In totaal betreft het per saldo € 3,1 miljoen.
 - De resterende € 0,7 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Inhuur externen

De ophoging van het budget externe inhuur met € 2,3 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Herschikking naar personele kosten: Een herschikking van – € 2,0 miljoen is noodzakelijk om het budget beter aan te laten aansluiten op de prognose van personele uitgaven omdat er meer werkzaamheden met inzet van eigen personeel zijn gedaan dan voorzien.
- Vertraging aanbestedingstrajecten: Dit betreft de lagere uitgaven externe inhuur van – € 0,7 miljoen. Door vertraging in aanbestedingstrajecten zijn externen later gestart dan voorzien waardoor de kosten dit jaar lager uitvallen dan begroot. Daarnaast is de capaciteitsbehoefte in enkele gevallen ingevuld via in-gedetacheerde medewerkers.
- Herschikking vanuit ICT: Dit wordt overwegend veroorzaakt door projecten, in het kader van Open Overheid, die niet middels opdrachten worden aanbesteed maar met inhuur worden uitgevoerd, en betreft in totaal per saldo € 2,1 miljoen.

- Herschikking vanuit materieel: Diverse overschotten op o.a. facilitaire uitgaven, opleidingen en huisvesting worden ingezet voor de dekking van het anticiperend werven van tijdelijke capaciteit. Daarnaast worden voor het programma Kompas de werkzaamheden deels uitgevoerd door inhuurmedewerkers. In totaal betreft het per saldo € 1,5 miljoen.
- Bijdragen vanuit programma: Vanuit artikel 16 worden budget overgeheveld voor de inhuur van expertise die specifiek voor de BeschikbaarheidsVergoeding OV (BVOV) ingezet wordt. Vanuit artikel 18 worden middelen overgeboekt naar externe inhuur voor het vastleggen van extra inhuur EMSWe in het kader van de Digitale Transport Strategie (DTS). In totaal betreft het € 1,4 miljoen.

2 Materiële uitgaven

Overige materiële uitgaven

De verlaging van het budget overige materiële uitgaven met – € 7,8 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Banenafpraak RWS en ILT: Dit betreft de bijdragen aan lenW-onderdelen voor het invullen van arbeidsplaatsen, om te voldoen aan de banenafpraak o.a. RWS (MF) en ILT (artikel 24), en betreft in totaal – € 1,3 miljoen.
- Overboeking vanuit programma OVS: In het kader van het Platform Spoorgoederenvervoer 2024 wordt vanuit artikel 16 een bijdrage gedaan ten behoeve van participatie Fysieke Leefomgeving (FLO) van € 0,2 miljoen.
- Vliegende Brigade: Er worden middelen overgeboekt van ICT Vliegende Brigade ter dekking van de tekorten van ICT werkzaamheden voor de lenW brede organisatie zoals Digi-toegankelijkheidstoetsen Cyber en data unit, en betreft – € 1,0 miljoen.
- Herschikking naar personele uitgaven: De verdeling van centrale middelen naar de directies voor de Banenafpraak. Voor het programma Verkenning Nationaal Actieprogramma Cybersecurity (VNAC) is een herschikking nodig omdat de werkzaamheden meer in eigen beheer worden uitgevoerd. De bijdrage van BZK voor de Evaluatiecommissie omgevingswet wordt binnen de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) herverdeeld conform prognose. Voor personele inzet t.b.v. de invoering van het Programma Open Overheid is ook een herschikking nodig. Daarnaast zijn bij de voorjaarsnota middelen toegekend voor het Burgerforum waarvan nu de herverdeling plaatsvindt. Tot slot worden diverse overschotten op o.a. facilitaire uitgaven, opleidingen en huisvesting ingezet voor de dekking van het anticiperend werven van tijdelijke capaciteit. Het betreft in totaal per saldo – € 3,1 miljoen.
- Herschikking naar externe inhuur: Diverse overschotten op o.a. facilitaire uitgaven, opleidingen en huisvesting worden ingezet voor de dekking van het anticiperend werven van tijdelijke capaciteit. Daarnaast worden voor het programma Kompas de werkzaamheden deels uitgevoerd door inhuurmedewerkers. Het betreft in totaal per saldo – € 1,5 miljoen.
- Meevallers: Er is sprake van diverse kleine meevallers, door o.a. vertragingen betreft in totaal per saldo – € 1,0 miljoen. Deze middelen worden ingezet voor diverse tegenvallers op HXII. Zie voor een verdere toelichting het [2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties](#).
- De resterende € 1,9 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget van het artikel Algemeen Kerndepartement voor 2024 wordt met € 1,8 miljoen verhoogd en wordt verklaart door de bijdrage van BZ aan de Vernieuwing SAP.

4.3 Artikel 99 Nog onverdeeld

Tabel 22 Nog onverdeeld (Bedragen x € 1.000)			
Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	0	0
	Uitgaven	0	0
99.1	Nog Onverdeeld	0	0
	Nog te verdelen	0	0
	Nog te verdelen	0	0
	Ontvangsten	0	0

Toelichting

Er hebben geen mutaties op dit artikel bij de tweede suppletoire begroting plaatsgevonden.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap Rijkswaterstaat

Tabel 23 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap Rijkswaterstaat Tweede suppletoire begroting 2024
(Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
Baten			
Omzet	3.980.858	159.883	4.140.741
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	<i>3.493.883</i>	<i>- 4.571</i>	<i>3.489.312</i>
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	<i>111.556</i>	<i>1.794</i>	<i>113.350</i>
<i>waarvan omzet derden</i>	<i>265.449</i>	<i>4.594</i>	<i>270.043</i>
<i>waarvan saldo op ontvangen bijdragen exploitatie en onderhoud</i>	<i>59.840</i>	<i>175.533</i>	<i>235.373</i>
<i>waarvan saldo op ontvangen bijdragen voor te verlenen diensten</i>	<i>50.130</i>	<i>- 17.467</i>	<i>32.663</i>
Rentebaten	67.264	97	67.361
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	1.500	0	1.500
Totaal baten	4.049.622	159.980	4.209.602
Lasten			
Apparaatskosten	1.580.674	61.199	1.641.873
- Personele kosten	1.237.884	82.753	1.320.637
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>1.164.360</i>	<i>67.656</i>	<i>1.232.016</i>
<i>waarvan inhuur externen</i>	<i>73.524</i>	<i>15.097</i>	<i>88.621</i>
<i>waarvan overige personele kosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
- Materiële kosten	342.790	- 21.554	321.236
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>45.836</i>	<i>5.263</i>	<i>51.099</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>67.129</i>	<i>13.977</i>	<i>81.106</i>
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	<i>229.825</i>	<i>- 40.794</i>	<i>189.031</i>
Externe Productkosten	2.436.535	148.845	2.585.380
Rentelasten	1.914	- 63	1.851
Afschrijvingskosten	18.761	33	18.794
- Materieel	18.761	- 142	18.619
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>5.417</i>	<i>0</i>	<i>5.417</i>
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>13.344</i>	<i>- 142</i>	<i>13.202</i>
- Immaterieel	0	175	175
Overige lasten	8.000	2.850	10.850
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	<i>8.000</i>	<i>2.850</i>	<i>10.850</i>
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	4.045.884	212.864	4.258.748
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	3.738	- 52.884	- 49.146
Agentschapsdeel Vpb-lasten	130	44	174
Saldo van baten en lasten	3.608	- 52.928	- 49.320
Dotatie aan reserve Rijksrederij	3.608	- 2.723	885
Te verdelen resultaat	0	- 50.205	- 50.205

Toelichting

Baten

Omzet

Omzet moederdepartement

De lagere omzet moederdepartement ten opzichte van de suppletoire begroting september (SBS) 2024 ad. € -4,6 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Het opvangen van de financiële tegenvaller voor de renovatie van het Julianakanaal (€ -13,9 miljoen);
- aanvullend budget voor het Kennisonderzoek Water en Bodem (€ 2,7 miljoen);
- capaciteit voor Beleidsondersteuning en Advies (BOA) voor Micro-plastics (€ 1,3 miljoen);
- middelen voor het Nationaal toegangspunt Data, Laad en tankpunten (€ 1,0 miljoen);
- het restant betreft verschillende mutaties kleiner dan € 1,0 miljoen (€ 4,3 miljoen).

Omzet overige departementen

De hogere omzet overige departementen ten opzichte van de suppletoire begroting september 2024 ad. € 1,8 miljoen wordt met name veroorzaakt door doorbelasting van brandstofkosten vanuit de Rijksrederij aan de Politie.

Omzet derden

Ten opzichte van de suppletoire begroting september 2024 neemt de omzet derden naar verwachting toe met € 4,6 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere verwachte verhuur en pacht opbrengsten op benzinestations (€ 2,4 miljoen) en een hogere indexatie dan eerder geraamd.

Saldo op ontvangen bijdragen

In navolging van de aanbeveling uit het rapport doorlichting agentschap Rijkswaterstaat (2021) en toezegging aan de Tweede Kamer over het gebruik en de naamgeving van de balanspost Nog Uit Te Voeren Werkzaamheden (NUTW) zijn de afspraken over het gebruik van de NUTW post opnieuw geformaliseerd. Hierbij is besloten de NUTW te splitsen in een post gerelateerd aan de bekostiging van de maatregelen ten behoeve van het Basis KwaliteitsNiveau (BKN) voor Exploitatie en Onderhoud en een post voor overige werkzaamheden gefinancierd vanuit EPK-BLS, respectievelijk «Saldo op ontvangen bijdragen exploitatie en onderhoud» en Saldo op ontvangen bijdragen voor te verlenen diensten».

Saldo op ontvangen bijdragen voor exploitatie en onderhoud

Onder dit saldo vallen de ontvangsten en uitgaven die samenhangen met afspraken over het Basis Kwaliteitsniveau (BKN). De huidige prognose geeft het beeld dat RWS meer opdrachten in de markt zal zetten dan het aan opbrengsten ontvangt. Op basis daarvan is het de verwachting dat het saldo met € 235,4 miljoen zal afnemen, waar dit bij suppletoire begroting september nog een verwachte afname van € 59,8 miljoen was.

Saldo op ontvangen bijdragen voor te verlenen diensten

Onder dit saldo vallen de ontvangsten en uitgaven in het kader van planstudies, Caribisch Nederland, werken voor en met partners, aanvullende opdrachten van het moederdepartement die niet tot BKN behoren en overige opdrachten. De huidige prognose geeft het beeld dat RWS meer opdrachten heeft gekregen dan werd verwacht bij het opstellen van de begroting 2024, terwijl de uitvoering in 2024 lager uitkomt. Als gevolg hiervan is het de verwachting dat het saldo € 17,5 miljoen minder zal afnemen ten opzichte van de suppletoire begroting september.

Lasten

Apparaatskosten

Personele kosten

De personele kosten bestaan uit de kosten van het eigen personeel en de kosten van de ingehuurd capaciteit voor de uitvoering van kerntaken.

Eigen personeel

De verdere toename van de kosten eigen personeel ten opzichte van de suppletoire begroting september ad. € 67,6 miljoen zijn met name het gevolg van gemaakte afspraken in de CAO Rijk. Hierin zijn afspraken gemaakt over verlofuren in het kader van het Individueel Keuze Budget (IKB) voor het personeel. Het opsparen van deze verlofuren zorgt voor toename van de personeelskosten (€ 26,6 miljoen). Verder leidt de CAO-loonstijging tot stijging van de personeelskosten op Werken voor en met Partners en overige departementen. Voor deze toename ontvangt RWS geen compensatie, waardoor deze kostenstijging zelf is in te passen (€ 11,8 miljoen). Tenslotte wordt de toename met name ook veroorzaakt door capaciteit die RWS in afstemming met beleid zelf inpast voor aanleg (80 FTE) en Cybersecurity (51 FTE) en is de capaciteit toegenomen voor Beleidsondersteuning en Advies aan het ministerie van Economische Zaken en Werken voor en met Partners.

Inhuur externen

De hogere verwachte inhuur dan ingeschat bij suppletoire begroting september heeft mede te maken met een schuif van uitbesteding naar inhuur voor werving en selectie. Door de aard van de werkzaamheden (directe aansturing) betreft dit inhuur, waar eerder rekening was gehouden met een uitbestedingsopdracht (materiële kosten).

Materiële kosten

De materiële kosten bestaan uit de kosten voor apparaat gebonden ICT-middelen, de bijdrage aan SSO's die bedrijfsvoeringsdiensten leveren en overige materiële kosten.

De verwachte daling van de materiële kosten wordt met name veroorzaakt door vertragingen in werkzaamheden. Een voorbeeld hiervan zijn de geplande masterplannen in rijkskantoren. Door capaciteitsproblemen verschuift de uitvoering van deze werkzaamheden naar latere jaren. Daarnaast heeft ook een schuif plaats gevonden van uitbesteding materieel naar inhuur voor werving en selectie. Door de aard van de werkzaamheden is deze opdracht als inhuur op de markt gezet. Dit was in de suppletoire begroting september nog als uitbesteding geraamd.

Externe productkosten

Bij brief van 17 maart 2023 (Kamerstukken II 2022-2023, [29 385, nr 119](#)) is de Kamer geïnformeerd over de aanpak van RWS van de groeiende instandhoudingsopgave. Voor de netwerken is een Basiskwaliteitsniveau geformuleerd. Extra budget is beschikbaar gekomen vanuit het CoalitieAkkoord Rutte IV (CA) en een schuif van middelen en capaciteit van aanleg naar instandhouding. Door het beschrijven van een 8-jarige opdracht ontstaat langjarige zekerheid voor zowel RWS al de markt om efficiënt en doelmatig te werken en zo de productie te laten stijgen.

De prognose is € 148,9 miljoen hoger dan bij suppletoire begroting september 2024 en komt uit boven het beschikbare budget. Naast het feit dat de productie op stoom komt, wordt de stijging veroorzaakt door het inpassen van een aantal tegenvallers (vanwege endogeen risico).

Hieronder vallen de prinses Margriettunnel, het borgen van constructieve veiligheid Haringvlietbrug, Stuw Grave, pompen IJmuiden, Krammersluizen, Havenhoofd IJmuiden, en de overlaatdam Maastricht. Het totale kaseffect in 2024 van deze tegenvallers bedraagt naar verwachting circa € 121 miljoen. Hiermee zal de trend van een steeds toenemende balanspost «Saldo op ontvangen bijdragen» niet worden voortgezet en zal de balanspost afnemen. Zie ook de toelichting onder de post «Saldo op ontvangen bijdragen».

Overige lasten

Dotaties voorzieningen

De toename van de dotaties is met name het gevolg van een dotatie aan de reorganisatievoorziening (€ 0,1 miljoen) en de verhoging van de dotatie aan de voorziening groot onderhoud vaartuigen (€ 2,7 miljoen). De verwachte dotatie aan de voorziening groot onderhoud vaartuigen stijgt hiermee van € 8,0 miljoen naar € 10,7 miljoen.

Dotatie aan reserve Rijksrederij

Het verschil tussen de afschrijvingskosten en rentekosten op basis van historische kostprijs en de afschrijvingskosten en rentekosten op basis van vervangingswaarde bedraagt dit jaar naar verwachting € 11,6 miljoen. Dit bedrag wordt voor € 10,7 miljoen gedoteerd aan de voorziening groot onderhoud vaartuigen voor de investeringen die worden gevraagd om de bestaande vloot varende te houden en voor € 0,9 miljoen aan de bestemmingsreserve voor de vervanging van vaartuigen.

Tabel 24 Kasstroomoverzicht Baten-lastenagentschap Rijkswaterstaat Tweede suppletoire begroting 2024
(Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	1.676.864	0	1.676.864
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	3.939.652	1.914	3.941.566
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 4.019.253	- 210.025	- 4.229.278
2. Totaal operationele kasstroom	- 79.601	- 208.112	- 287.713
Totaal investeringen (-/-)	- 56.023	7.301	- 48.722
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)			0
3. Totaal investeringskasstroom	- 56.023	7.301	- 48.722
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 15.724	136	- 15.588
Beroep op leenfaciliteit (+)	53.222	- 10.812	42.410
4. Totaal financieringskasstroom	37.498	- 10.676	26.822
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	1.578.738	- 211.487	1.367.251

Toelichting

Operationele kasstroom

Hieronder vallen de ontvangsten en uitgaven uit de reguliere bedrijfsvoering.

De hogere uitgaven operationele kasstroom ten opzichte van de suppletoire begroting september 2024 ad. € 210,0 miljoen worden met name veroorzaakt door de hogere externe productkosten. Voor meer toelichting wordt verwezen naar hetgeen is opgenomen onder de posten personele-, materiële- en externe productkosten.

Investeringskasstroom

Hieronder vallen de investeringen in nieuwe en bestaande activa en de boekwaarden, boekwinsten en boekverliezen van de verschrootte en verkochte vaste activa.

De lagere investeringen ten opzichte van de suppletoire begroting september ad. € 7,3 miljoen bestaat uit 2 delen. Aan de ene kant een lagere investering voor in totaal (€ -11,4 miljoen). Dit wordt met name veroorzaakt door vertraging in de erkende maatregelen LED op RWS terreinen (€ -8,4 miljoen) en investeringen waarvan activatie niet meer in 2024 wordt voorzien. Aan de andere kant zijn ook investeringen gedaan (€ 3,8 miljoen), waarvoor geen aanvraag op de leenfaciliteit meer mogelijk is. Dit betreft met name investeringen in kantoorautomatisering (€ 1,3 miljoen) en Casco verbouwingen (€ 1,3 miljoen). Deze investeringen waren in latere jaren voorzien en naar voren gehaald. Verder zorgt een wijziging in het project Overkapping Zeewolde voor een hogere investering dan vooraf voorzien (€ 0,7 miljoen).

Financieringskasstroom

Hieronder vallen alle geldstromen die te relateren zijn aan de financiering van RWS.

Het lagere beroep op de leenfaciliteit ten opzichte van de suppletoire begroting september ad. € 10,8 miljoen is met name het gevolg van de hierboven genoemde lagere investeringen.

5.2 Agentschap Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

Tabel 25 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap KNMI tweede Suppletoire begroting 2024 (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
Baten			
- Omzet	118.446	- 2.263	116.183
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	<i>82.136</i>	<i>- 5.420</i>	<i>76.716</i>
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	<i>4.950</i>	<i>664</i>	<i>5.614</i>
<i>waarvan omzet derden</i>	<i>31.360</i>	<i>2.493</i>	<i>33.853</i>
Rentebaten	1.000	50	1.050
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	119.446	- 2.213	117.233
Lasten			
Apparaatskosten	96.732	482	97.214
- Personele kosten	62.714	899	63.613
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>55.392</i>	<i>- 765</i>	<i>54.627</i>
<i>waarvan inhuur externen</i>	<i>7.322</i>	<i>1.654</i>	<i>8.976</i>
<i>waarvan overige personele kosten</i>	<i>0</i>	<i>10</i>	<i>10</i>
- Materiële kosten	34.018	- 417	33.601
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>15.515</i>	<i>653</i>	<i>16.168</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>2.215</i>	<i>378</i>	<i>2.593</i>
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	<i>16.288</i>	<i>- 1.448</i>	<i>14.840</i>
Rentelasten	100	37	137
Afschrijvingskosten	2.115	- 275	1.840
- Materieel	1.906	- 126	1.780
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>69</i>	<i>- 4</i>	<i>65</i>
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>1.837</i>	<i>- 122</i>	<i>1.715</i>
- Immaterieel	209	- 149	60
Overige lasten	22.081	- 1.242	20.839
<i>waarvan aardobservatie</i>	<i>22.081</i>	<i>- 1.300</i>	<i>20.781</i>
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	<i>0</i>	<i>57</i>	<i>57</i>
Totaal lasten	121.028	- 998	120.030
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	- 1.583	- 1.215	- 2.797
Agentschapsdeel Vpb-lasten	25		25
Saldo van baten en lasten	- 1.608	- 1.215	- 2.822

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

De lagere omzet moederdepartement ten opzichte van de suppletoire begroting september 2024 van - € 5,4 miljoen wordt veroorzaakt door achterblijven bij strategische projecten van - € 3,4 miljoen, lagere omzet op EUMETSAT van - € 1,3 miljoen, en de bijdrage WAU direct naar Eigen Vermogen van - € 0,7 miljoen. Strategische projecten blijven met name achter door vertraging op het Masterplan project. Daar tegenover staat een toename van de omzet van € 0,6 miljoen voor Faciliteiten Toegepast Onderzoek (FTO), welke via lenW wordt ontvangen in plaats van omzet overige departementen.

Omzet overige departementen

De stijging van de omzet komt door enkele eenmalige posten van in totaal € 0,7 miljoen.

Omzet derden

De hogere omzet komt met name door enkele eenmalige meevallers van in totaal € 0,6 miljoen, een hogere omzet luchtvaart van € 0,6 miljoen, en € 1,2 miljoen extra omzet maatwerk en subsidie als gevolg van de stijging van de tarieven per 1 juli.

Lasten

Personele kosten

Vanwege een lagere bezetting dan begroot is sprake van een afname van de loonkosten van - € 0,8 miljoen. De lagere bezetting wordt veroorzaakt door moeite met het aantrekken en behouden van personeel. Met name door ontvangen uren IKB is het aantal openstaande verlofuren sterk gestegen. Dit maakt een ophoging van de reservering openstaande verlofuren van € 1,8 miljoen noodzakelijk, dat is € 0,8 miljoen hoger dan eerder voorzien. De inhuurkosten stijgen met € 1,6 miljoen doordat de werving van vast personeel moeizaam verloopt. Om continuïteit te garanderen wordt extra ingehuurd. Dit speelt zowel bij strategische projecten als bij reguliere activiteiten.

Materiele kosten

De overschrijdingen komen met name door hogere kosten voor IT-dienstverlening van € 0,6 miljoen, hogere kosten bij SSO's door Huur RVB 2024 van € 0,3 miljoen en nagekomen kosten voorgaande jaren van € 0,1 miljoen. De onderschrijding van -€ 1,4 miljoen komt vooral door vertraging en daardoor lagere kosten op Masterplan.

Afschrijvingskosten

De onderschrijding van - € 0,3 miljoen is het gevolg van vertraging van investeringen voor met name modernisering waarneemapparatuur.

Overige lasten

Onderschrijding van - € 1,2 miljoen komt met name door de teruggave overschotten EUMETSAT per 1 juli 2024 van - € 1,3 miljoen. De overschotten worden door KNMI gesaldeerd met de contributies waardoor de realisatie op de contributies lager uitvalt.

Resultaat

Het stijging van het verlies is mede het gevolg van de CAO wijzingen van de afgelopen jaren. Bij de ontvangen looncompensatie is geen rekening gehouden met de extra IKB uren wat leidt tot een hogere verlofreservering en dus extra kosten. Daarnaast worden er kosten gemaakt van € 1,6 miljoen voor oplossen van de tekortkomingen uit het rapport van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, voor de Wet open overheid (regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet) en voor het programma Werk aan Uitvoering (een overheidsbreed programma ter verbetering van de publieke dienstverlening). Hier staan geen opbrengsten tegenover (maar wel een directe vermogensstorting).

Tabel 26 Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	16.796		16.796
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	4.367	- 275	4.092
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 8.295	85	- 8.210
2. Totaal operationele kasstroom	- 3.928	- 190	- 4.118
Totaal investeringen (-/-)	- 3.000	6	- 2.994
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)			0
3. Totaal investeringskasstroom	- 3.000	6	- 2.994
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)			0
Eenmalige storting door moederdepartement (+)		4.938	4.938
Aflossingen op leningen (-/-)	- 2.108		- 2.108
Beroep op leenfaciliteit (+)	3.000	- 6	2.994
4. Totaal financieringskasstroom	892	4.932	5.824
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	10.760	4.748	15.508

Toelichting*Operationele kasstroom*

De operationele kasstroom daalt met - € 0,2 miljoen. Oorzaken zijn een daling van de ontvangsten van - € 0,3 miljoen (afschrijvingskosten dalen) en een daling van de uitgaven met € 0,1 miljoen (stijging van het begrote verlies van € 1,2 miljoen en lagere uitgaven EUMETSAT van € 1,3 miljoen).

Investeringskasstroom

Geen noemenswaardige wijzigingen.

Financieringskasstroom

Er wordt een eenmalige storting door het moederdepartement ontvangen voor Werken aan Uitvoering (WAU) voor de periode 2024-2031 van € 0,7 miljoen en voor het verhuizen van het archief als onderdeel van het project Masterplan De Bilt van € 4,2 miljoen.